

De Vlinder

Anti-pest protocol

Kindcentrum de Vlinder

2024

Inhoudsopgave

Anti-pestprotocol op de Vlinder.....	2
Stappenplan bij pestgedrag.....	3
Signalering	4
Achtergrondinformatie	6
KiVa lessen.....	7
Aanpak pestgedrag.....	8
Adviezen aan de ouders	11
Bijlagen	13
Bronnen	23

Anti-pestprotocol op de Vlinder

Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Met behulp van dit protocol laten we zien hoe we er samen een fijne school van maken voor iedereen. Alle regels en afspraken die de school hierover heeft kunt u terugvinden in dit protocol.

Methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hanteren wij KiVa. Dit is een schoolbreed programma gericht op positieve groepsvorming en het verbeteren van de sociale veiligheid. Gedurende het schooljaar behandelen we 10 thema's. De thema's gaan over positieve groepsvorming en het voorkomen van pesten. Kinderen krijgen meer inzicht in wat pesten is en wat zij er tegen kunnen doen.

Leerlingvolgsysteem

Wij gebruiken de KiVa-monitor om zicht te krijgen op de sociale veiligheid in de groep en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. In oktober en mei van elk schooljaar is er een meting. Onze leerlingen vullen dan een vragenlijst in. Aan de hand van de vragenlijst wordt een rapport gemaakt dat een beeld geeft van het klimaat in de groep. Op basis van deze informatie ondernemen wij, mocht het nodig zijn, gerichte acties om te zorgen voor een fijnere sfeer.

KiVa-team

Het KiVa-team is een werkgroep die samen met de groepsleerkracht verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van peestsituaties. Leden van het KiVa-team weten, door middel van een extra training, hoe ze om moeten gaan met peestsituaties. Bij gerichte acties om pestproblemen op te lossen wordt dan ook vaak een lid van het KiVa-team ingeschakeld. Zijn er problemen en is de groeps sfeer niet veilig, dan wordt altijd het KiVa-team benaderd.

Het KiVA team bestaat uit Ans Notten, Nancy van den Heuvel en Yvet Schepers.

Stappenplan bij pestgedrag

Pestincident	
Stap 1	Leerling, medeleerling of ouder meldt het pestincident bij leerkracht
Stap 2	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek leerkracht met pester en gepeste waarin leerkracht afspraken maakt en consequenties bespreekt. ❖ Leerkracht verbetert groepsklimaat en mobiliseert middengroep ❖ Afhankelijk van de ernst van het incident de ouders van het gepeste kind en pester al informeren
Het pesten herhaalt zich	
Stap 3	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek leerkracht met pester. ❖ Consequenties van stap 2 worden uitgevoerd. ❖ Notities maken op het digitale registratieformulier pestincidenten. ❖ IB, collega's en andere betrokkenen inlichten. ❖ Ouders van het gepeste kind en pester inlichten. ❖ Leerkracht blijft actief t.a.v. het groepsklimaat en middengroep mobiliseren.
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek leerkracht met pester en zijn ouders waarin sancties besproken worden en ouders nadrukkelijk om medewerking wordt gevraagd. ❖ Afspraken vastleggen op registratieformulier pestincidenten ❖ Directeur op de hoogte brengen ❖ Leerkracht blijft actief t.a.v. het groepsklimaat en middengroep mobiliseren.
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 5	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Deskundige hulp inschakelen van APC, schoolarts, maatschappelijk werk en/of Schoolbegeleidingsdienst
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 6	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bij aanhoudend pestgedrag worden door leerkracht, IB, APC en directeur (en ouders) passende maatregelen genomen. ❖ Schorsing in overleg met bestuur en inspectie

Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

Het kind:

- is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;
- vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;
- wil om onduidelijke redenen thuis blijven;
- klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;
- komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt steeds spullen kwijt;
- raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is angstig en gespannen;
- is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;
- heeft nachtmerries of huult zichzelf in slaap;
- heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is chagrijnig, snel boos of lastig;
- is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest.

Het kind:

- doet op een overdreven manier stoer;
- is tegendraads en opstandig;
- kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;
- roddelt of verspreidt vervelende geruchten;
- is agressief;
- heeft slechte schoolprestaties.

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet (intentioneel)?
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?
- Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?
- Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

Achtergrondinformatie

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Plagen:

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten:

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We preken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

- altijd een vervelende bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven met vervelende teksten of tekeningen
- beledigen
- Negatieve opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken of vernielen
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Oorzaken pestgedrag

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

KiVa lessen

Wij streven er naar om, in elke groep, één keer in de twee weken een KiVa-les te geven. Deze lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen zullen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen stimuleren die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. De lessen uit het KiVa-programma zijn onderverdeeld in tien thema's, zoals gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. We laten tijdens elk schooljaar alle thema's terug komen, zodat alle onderwerpen die kunnen bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat aan bod zijn gekomen.

Omgangsregels

Op onze school heeft elke groep een KiVa-contract opgesteld. Voor de groepen 1 tot en met 4 gaat het om de volgende omgangsregels:

- We willen samen een groep zijn want dat is fijn;
- We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij;
- We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal;
- We gaan goed met elkaar om;
- We helpen elkaar;
- We komen voor elkaar op.

Voor de groepen 5 tot en met 8 gaat het om de volgende omgangsregels:

- We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect;
- Samen maken wij er een fijne groep van;
- We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal);
- We willen dat pesten stopt;
- We gaan goed met elkaar om;
- We helpen elkaar;
- We komen voor elkaar op.

Het KiVa-contract is door alle leerlingen ondertekend en hangt in elke klas. Er wordt regelmatig verwezen naar de regels. In situaties waarin het nodig is wordt het contract erbij gepakt.

Aanpak pestgedrag

Bij de aanpak van pestgedrag volgen wij het Stappenplan bij pestgedrag en houden wij de theorie van de Vijfsporenaanpak (Bob van der Meer) in ons achterhoofd. Bij de vijfsporenaanpak wordt er gekeken naar 5 sporen die naast elkaar lopen en belangrijk zijn bij de aanpak van pestgedrag in een groep. Deze sporen richten zich op alle partijen die bij pestgedrag betrokken zijn. Het wil echter niet zeggen dat je deze sporen in een vaste volgorde moet doorlopen.

De Vijfsporenaanpak

De vijf partijen zijn:

- het gepeste kind
- de pester
- de klasgenoten (middengroep)
- de school/de leerkracht
- de ouder(s)/verzorger(s)

De vijf sporen zijn:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
  2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.
  3. Mobiliseren van de middengroep.
  4. De algemene verantwoordelijkheid van de school en de professionalisering van de leerkrachten.
1. De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren.

Toelichting op de sporen:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

We luisteren naar wat er gebeurd is. We laten aan het kind merken dat hij/zij uniek is en dat we er voor hem/haar willen zijn. We nemen het probleem serieus. We gaan samen met het kind op zoek naar mogelijke oplossingen en begeleiden het kind daarin. Indien nodig schakelen we deskundige hulp in. We houden vervolggesprekken met het kind. Bij dit gesprek kunnen we gebruik maken van het volgende formulier: Individueel gesprek met de gepeste leerling. Deze vindt je op share-point. In deze map staat ook het formulier van de evaluatie hiervan. Hierbij kun je gebruik maken van het formulier gespreksleidraad bij een herstelgesprek.

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

We nemen de tijd voor een gesprek met het kind. Pesten gebeurt nooit zonder reden, we vinden het daarom belangrijk om achter de oorzaak te komen. We zullen ingaan op de impact van de pester op het slachtoffer. We zorgen ervoor dat het kind zich veilig voelt en leggen hem/haar uit wat wij als school zullen doen om het pesten te stoppen. We stellen hierin duidelijke grenzen en vullen hierbij het contract voor gedrag in. Voor het gesprek kun je gebruik maken van het formulier gespreksleidraad bij confronterend gesprek. Zie bijlage.

3. Mobiliseren van de middengroep.

We zullen ook de groep op de hoogte stellen van het pesten. We praten met de groep over ieders eigen rol daarin. De groep kan het pesten doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Het is belangrijk dat de groep leert het pesten bespreekbaar te maken met de leerkracht en/of ouder. De groep heeft de mogelijkheid om met oplossingen te komen waarin ze zelf een actieve rol spelen. (Deze stap kan afhangen van de gevoeligheid van het slachtoffer).

4. De algemene verantwoordelijkheid van de school en de professionalisering van de leerkrachten.

Wij als school zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat alle leerkrachten en andere medewerkers binnen onze school weten hoe ze moeten handelen bij pestgedrag. Binnen onze school zijn Yvet Vromans en Ans Notten (in samenwerking met Jeanne van den Broek) onze anti-pestcoördinatoren.

5. De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren.

We zullen ouders ervan op de hoogte stellen als hun kind in een pestsituatie zit. We zullen de tijd nemen het probleem met ouders te bespreken. Ouders zijn altijd welkom met vragen of om hun verhaal te doen.

Toelichting stappenplan bij pestgedrag

Wanneer leerlingen elkaar pesten worden de volgende stappen gevolgd:

Stap 1:

De gepeste leerling of een medeleerling of een ouder meldt het pesten bij de leerkracht.

Stap 2:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Ook wordt gesproken over de consequenties bij herhaling van pesterijen tussen dezelfde leerlingen. Afhankelijk van de aard van het incident worden ouders al geïnformeerd. Leerkracht gaat met de klas actief aan de slag om het groepsklimaat te verbeteren en probeert de middengroep te mobiliseren.

Stap 3:

Bij herhaaldelijk pesten volgt er een nieuw gesprek met de pester en worden de besproken consequenties (in stap2) uitgevoerd;

Daarbij moet men denken aan onderstaande voorbeelden:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Daarnaast wordt er een notitie in het digitale registratieformulier pestincidenten van de pester en de gepeste leerling gemaakt. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht de toedracht in het dossier. Tevens is het belangrijk om nu naast de IB-er en anti-pestcoördinator ook de andere leerkrachten (denk aan buitenlopen met pauzes) en de TSO in te lichten (indien pester en/of gepeste hier gebruik van maakt). Bij deze stap 3 worden ook de ouders op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Leerkrachten, leerling en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Leerkracht blijft actief t.a.v. het verbeteren van het groepsklimaat en mobiliseren van de middengroep.

Stap 4:

Een gesprek met de pester en zijn/haar ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Alle activiteiten en afspraken worden schriftelijk vastgelegd in het dossier van het kind. NB. De directeur van de school wordt uiterlijk in deze fase op de hoogte gebracht van de casus en het verloop van de interventie en de daarbij horende afspraken.

Stap 5:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de anti-pestcoördinator, Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Stap 6:

Bij aanhoudend pestgedrag worden door leerkracht, intern begeleider, antipestcoördinator en directeur (en ouders) passende maatregelen genomen. In extreme gevallen kan een leerling door de directeur geschorst of verwijderd worden. Dit gebeurt altijd in overleg met het bestuur en de inspectie.

Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- U kunt uw kind boeken laten lezen over pesten. Aan de hand van de boeken kunt u met het kind praten over het probleem en de in het boek besproken oplossingen bespreken.
- Wanneer uw kind slachtoffer is van pesterijen, tast dit zijn/haar zelfvertrouwen aan. Vandaar dat het belangrijk kan zijn een zelfverdedigingscursus of een cursus sociale vaardigheidstraining te laten volgen. Dit zal ervoor zorgen dat het zelfbeeld verbeterd wordt.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Neem als ouder een duidelijke stelling in (pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel) en maak deze ook duidelijk aan je kind.
- Corrigeer het kind dan ook op het verkeerde gedrag wanneer hij/zij dit vertoont.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders (middengroep):

- Voer regelmatig een gesprek met je kind.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Maak uw kind duidelijk dat wanneer hij/zij melding maakt van pesten bij de ouder of leerkracht het in dit geval niet bestempeld zal worden als klikker!
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Geef zelf het goede voorbeeld.

Bijlagen

Contract voor gedrag

Datum _____

Ik beloof dat ik aan het volgende goede gedrag ga werken

Kies uit het volgende of bedenk het zelf

❖ Ik stop met willen winnen	❖ Ik stoer niet meer	❖ Ik neem verantwoordelijkheid voor mijn daden en biedt een positieve tegendaad
❖ Ik gebruik goede manieren	❖ Ik luister meteen naar de juf of meester	❖
❖ Ik respecteer eigendom van anderen en de privacy	❖ Ik hou rekening met de gevoelens van de ander	❖
❖ Ik ga niet naar plekken die gevaarlijk zijn of onveilig	❖ Ik laat een positieve houding zien in plaats van een negatieve	❖
❖ Ik stop meteen met het niet goede gedrag en zeg sorry	❖ Ik stop met vechten	❖

Als het niet lukt is dit de consequentie

Handtekening leerling handtekening juf of meester

Gespreksleidraad bij een herstelgesprek

Deze leidraad biedt structuur en zal je helpen om te focussen op herstel.

Vooraf enkele randvoorwaarden bij de organisatie van een herstelgesprek:

- ✓ Er is aantoonbare schade aangericht.
- ✓ De leerling moeten kunnen begrijpen waarover het gaat; hij moet kunnen verwoorden en begrijpen wat er is gebeurd en kunnen begrijpen wat de ander zegt.
- ✓ De leerlingen mogen de feiten niet ontkennen. Leerlingen die de feiten niet erkennen, kunnen geen verantwoordelijkheid nemen. Betwisting over de ware toedracht van de feiten, bemoeilijkt het proces ook aanzienlijk.
- ✓ Herstel recht is altijd een uitnodiging: wil je gebruik maken van .....

Na een incident heb je meestal een voorbereidend gesprek met de verschillende betrokkenen, bv de leerling die schade heeft ervaren en de leerling(en) die schade hebben toegebracht, beide apart.

Dit is belangrijk om in te schatten of de leerlingen verantwoordelijkheid willen nemen waardoor een zinvol gezamenlijk gesprek mogelijk wordt. Als de leerlingen hier niet aan toe zijn, kan je beter nog even wachten of hier op een andere manier mee omgaan (begeleiden e aansturen op de oplossing die jij wilt, sanctioneren. Confronteren,...).

Vorbereidend aparte gesprekken

- Waardering: Bedankt/Fijn dat je hier bent om te praten over...
- Doel: Horen wat er is gebeurd, of je hier iets in wil herstellen?(dader)
Horen wat er is gebeurd, en hoe dit voor jou was.(slo)

Verhaalvertelling

- wat gebeurde er precies?
- Wat dacht je toen?
- Wat vind je er nu van?
- Hoe is dit voor jou?

Focus op de gevolgen:

Dader: wie heb je gekwetst? En hoe?

Slachtoffer: wat is voor jou het ergste/het belangrijkste?

Nadenken over herstel

- Je kan al eens nadenken over wat je kan doen om dit goed te maken.(dader)

- Je kan al eens nadenken over wat je zou willen dat XX kan doen om het goed te maken. (slachtoffer)

Gezamenlijk gesprek

- Waardering: bedankt dat jullie hier zijn.
- Doel: We zijn hier samen op te praten over wat er is gebeurd en hoe we dit kunnen herstellen

□ Communicatieafspraken: vooral nuttig voor groepen

- Iedereen komt aan de beurt
- Je laat de andere uitspreken
- Boos zijn mag maar blijf respectvol
- Vermijd verwijten en beschuldigingen
- We zoeken samen naar de oplossing: we zijn gericht op het beter maken

□ Verhaalvertelling.

- wat gebeurde er precies?
- Wat dacht je toen?
- Wat vind je er nu van?
- Hoe is dit voor jou?

□ Focus op de gevolgen:

- Dader: wie heb je gekwetst? En hoe?
- Slachtoffer: wat is voor jou het ergste/het belangrijkste?

□ Herstel

- Wat heb je nodig om verder te kunnen? Hoe wil je dat deze bijeenkomst afloopt?
- Wat vind jij daarvan? En jij? En jij?

Afronding

Herhaal de gemaakte afspraken en check of die begrepen worden en concreet geformuleerd zijn; maak evt notities. En check na een dag of enkele dagen of het herstel recht zijn werk doet.

Bedank beide partijen en spreek het vertrouwen uit dat het ze zeker zal gaan lukken.

Herstel aanpak dingen weer goed maken

Herstelrecht 1 Dingen weer goed maken met elkaar!

Vragen die je jezelf stelt als je iets of iemand schade hebt toegebracht

Wat gebeurde er precies?

Hoe denk je hier nu op dit moment over?

Wat dacht je toen je dit deed?

Wie of wat heb je schade toegebracht

Hoe ga je dit herstellen naar de ander?

Herstelrecht 2 Dingen weer goed maken met elkaar!

Vragen als iemand jou schade heeft toegebracht!

Wat precies gebeurde er?

Wat dacht en voelde je toen het gebeurde?

Wat denk en voel je nu?

Wat is het ergst voor jou nu?

Wat heb je nodig van de ander om te herstellen?

Gespreksleidraad bij confronterend gesprek

Deze leidraad biedt structuur en zal je helpen om te focussen op de confrontatie.

Vooraf enkele randvoorwaarden bij de organisatie van een confronterend gesprek:

- ✓ Er is aantoonbare schade aangericht. Je kent de feiten. Er is dossier aangelegd.
- ✓ De leerling moeten kunnen begrijpen waarover het gaat.
- ✓ De leerling moet aanvoelen dat dit een eenzijdig gesprek is.
- ✓ Vaak is er sprake van ontkenning, of de schuld bij de ander leggen. Je gaat daar niet in mee. Het is duidelijk dat jij de confrontatie als aanpak kiest. Die zoekt niet naar begrip, hoogstens naar het alleen horen van het verhaal van de ander(en) maar je blijft bij je doel: confrontatie van de feitelijke gebeurtenissen en het stellen van de grens. Jij bent de baas (de school is de baas en heeft zeggenschap hier er binnen de schooltijden met pestproblemen of onacceptabel gedrag omgegaan wordt).
- ✓ Betwisting over de ware toedracht van de feiten, bemoeilijkt het proces aanzienlijk. Daar gaan we dus niet in mee.
- ✓ De confrontatie aangaan betekent dat de grenzen duidelijk zijn overschreden, en er een duidelijk HALT toegeroepen wordt. Je hebt nagedacht over de sanctie of consequentie. Voorkeur is dat je die consequentie met anderen bepaald hebt.
- ✓ De consequentie is passend bij de overtreding en duidelijk van tevoren geformuleerd.

Het is heel belangrijk over bovenstaande zaken al duidelijk zicht te hebben. Een confronterend gesprek vraagt om een stevige houding van de leerkracht. Er wordt duidelijk een grens getrokken.

De belangrijke rol van monitoring

Uit onderzoek blijkt dat leraren veelal te steunend en begripvol zijn, te weinig afgestemd confronterend handelen, consequenties als dreigement gebruikt worden, het vaak pappen en nathouden is, en de zaak onvoldoende monitoren. Het is dus zaak om IN het eerste gesprek meteen de following up te bespreken.

Belangrijk is een stevige houding

Bij een confronterend gesprek is de houding die je uitstraalt van cruciaal belang drie aspecten zijn belangrijk

- **welke woorden ga ik uitspreken en zijn die stellig.**
- **Welke houding neem ik aan**
- **Welke stevige toon gebruik ik.**

Doel confronterend gesprek:

Je maakt duidelijk aan de leerling dat h/zij grensoverschrijdend gedrag (bv pesten) heeft gepleegd. En dat dit **MOET** veranderen.

In de confronterende aanpak ligt de nadruk op het stellen van duidelijke grenzen voor onacceptabel grensoverschrijdend gedrag door dit heel duidelijk aan de dader(s), pester(s) mede te delen.

Duidelijk wordt gemaakt dat zowel de leerkracht, het team als het MT van dit gedrag weet heeft.

Dat het gedrag niet tolereerbaar op deze school is en dus onacceptabel is, én dat het meteen moet stoppen.

(see Olweus [1993](#)).

Het confronterend gesprek in stappen

Vorbereiding Je weet:

- De feiten die gepleegd zijn
- Je weet de procedure die je gaat volgen: confronteren, meteen stoppen, sancties, betrokkenheid management/ouders, duidelijkheid in de opvolging
- Je hebt duidelijk zicht op de passende consequentie
- Je hebt zicht op je eigen houding in dit gesprek

Stap 1 Communicatieafspraken: ook nuttig voor groepen

- We zijn respectvol naar elkaar
- Je legt de procedure goed uit:
  - o Het is een eenzijdig gesprek
  - o Ik leg je duidelijk *het waarom* van dit gesprek uit
  - o Ik leg duidelijk uit *welk gedrag* (gebaseerd op feiten) moet stoppen
  - o Ik leg je duidelijk uit hoe we jouw gedrag gaan volgen
  - o En bespreek met jou de consequenties.
- (doel: de dader kent de procedure en aanpak)

Stap 2 Benoem de feiten van het onacceptabel gedrag

- Je benoemt het feitelijk onacceptabel gedrag en hoe dat niet passend is voor de visie, normen en waarden van je school.
- Je benoemt dat dit gedrag bekend is bij jou en je duopartner, team en management.
- Je geeft duidelijk aan dat dit NIET acceptabel is en dat dit gedrag meteen moet stoppen
- Je waakt ervoor om niet in de tegenspraak, verontschuldigheden. Excuses of verdraaiingen, de schuld geven aan de ander - komt. Je hoort het hoogstens aan, maar gaat er niet op in. (doel: de dader weet dat de volwassenen dit weten en dat dit gedrag niet getolereerd zal worden)

Stap 3 Wat ga jij eraan doen om dit te stoppen?

- Je stelt duidelijk deze vraag: wat ga jij doen om dit meteen te stoppen. (doel: je wilt dat de dader zelf een actie stelt waar hij achter staat)

Stap 4 Je benoemt de verdere procedure: monitoren van gedrag en opvolgen van sancties

- Okay ik noteer deze afspraak
- Ik eis dat je dit gaat doen. Ik koppel deze afspraak terug naar je ouders en het management.
- We komen de volgende week bij elkaar om dit te checken.
- (doel: de dader weet dat je dit gaat volgen).

Stap 5 Afronding

- Herhaal de gemaakte afspraken en check of die begrepen worden en concreet geformuleerd zijn; maak notities.
- Je legt een concrete datum voor de opvolging vast
- Je koppelt terug naar ouders en mt

Bronnen

ECLG Leerlingenzorg lesmateriaal cursus Anti-pestcoördinator

Vijfsporenaanpak van Bob van der Meer

<http://wij-leren.nl/pesten-op-school.php>

<http://www.stopermee.nu/>

<http://www.nji.nl/>

www.pestweb.nl